

II Katedra i Klinika Pediatrii, Gastroenterologii i Żywienia				6															
III Katedra i Klinika Pediatrii, Immunologii i Reumatologii Wieku Rozwojowego	14			9															
Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii Wieku Rozwojowego				6															
Katedra i Klinika Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej				10															
Department and Clinic of Pediatric Nephrology				5															
Razem w semestrze zimowym:	14			45															
Semestr letni																			
I Katedra i Klinika Pediatrii, Alergologii i Kardiologii				4															
II Katedra i Klinika Pediatrii, Gastroenterologii i Żywienia				4															
III Katedra i Klinika Pediatrii, Immunologii i Reumatologii Wieku Rozwojowego	14			7															
Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii Wieku Rozwojowego				4															
Katedra i Klinika Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej				6															
Department and Clinic of Pediatric Nephrology				5															
Razem w semestrze letnim:																			
	14			30															
Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)																			
C1. Umiejętność przeprowadzenia badania podmiotowego i przedmiotowego dziecka.																			
C2. Wiedza w zakresie odrębności morfologiczno-fizjologicznych poszczególnych narządów i układów w wieku																			

rozwojowym.				
C3. Zasady racjonalnego żywienia dzieci zdrowych i chorych.				
C4. Działania profilaktyczne w wybranych stanach chorobowych.				
Immunoprofilaktyka czynna i bierna u dzieci i młodzieży. Profilaktyka niedoboru Vit. D.				
C5. Semiotyka poszczególnych narządów i układów w wieku rozwojowym.				
C6. Nieprawidłowości rozwoju psychoruchowego psychicznego - zaburzenia zachowania.				
Elementy pediatrii społecznej. Opieka nad dzieckiem szkolnym.				
Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:				
Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol
W 01	E.W2	Student - zna zasady żywienia dzieci zdrowych i chorych, szerepien ochronnych i prowadzenia bilansu zdrowia dziecka;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
W 02	E.W3	zna i rozumie przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci: a) krzywicy, tężyczki, drgawek, b) wad serca, zapalenia mięśnia sercowego, wsierdza i osierdza, kardiomiopatii, zaburzeń rytmu serca, niewydolność i serca, nadciśnienia tętniczego, omdleń, zna i rozumie przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci: a) krzywicy, tężyczki, drgawek, b) wad serca, zapalenia mięśnia sercowego, wsierdza i osierdza, kardiomiopatii, zaburzeń rytmu serca, niewydolność i serca, nadciśnienia tętniczego, omdleń,	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
W 3	E.W4	- zna zagadnienia: dziecka maltretowanego i wykorzystywania seksualnego, upośledzenia umysłowego, zaburzeń zachowania: psychoz, uzależnień, zaburzeń odżywiania i wydalania u dzieci;		WY, CK
W 4	E.W6	- zna najczęściej występujące stany zagrożenia życia u dzieci oraz zasady postępowania w tych stanach	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
		Student - przeprowadza wywiad lekarski z dzieckiem i jego rodziną	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 01		przeprowadza badanie fizykalne dziecka w każdym wieku	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 02	E.U4	- przeprowadza orientacyjne badanie słuchu i pola widzenia oraz badanie otoskopowe;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	CK

U 03	E.U6	- ocenia stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 04	E.U7	-ocenia stan noworodka w skali Apgar oraz ocenia jego dojrzałość, bada odruchy noworodkowe;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 05	E.U8	- zestawia pomiary antropometryczne i ciśnienia krwi z danymi na siatkach centylowych;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	CK
U 06	E.U9	-ocenia stopień zaawansowania dojrzewania płciowego;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 07	E.U10	przeprowadza badania bilansowe;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	CK
U 08	E.U11	-ocenia i opisuje stan somatyczny i psychiczny pacjenta;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 09	E.U13	- rozpoznaje stany bezpośredniego zagrożenia życia;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WYK, CK
U 10	E.U14	- interpretuje badania laboratoryjne identyfikuje przyczyny odchyłeń;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 11	E.U24	- kwalifikuje pacjenta do szczepień;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK
U 12	E.U27	-wykonuje podstawowe procedury i zabiegi lekarskie, w tym a) pomiar temperatury ciała, pomiar tętna, nieinwazyjny, pomiar ciśnienia krwi.	odpowiedź ustna, test, prezentacja	CK
U 13	E.U29a	Student - zna zasady żywienia dzieci zdrowych i chorych, szczepień ochronnych i prowadzenia bilansu zdrowia dziecka;	odpowiedź ustna, test, prezentacja	WY, CK

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytorcyjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK - samokształcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 5

Umiejętności: 4

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	103
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	37,5
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	140,5
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	5,0
Uwagi	

Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty kształcenia)

WYKŁADY

Semestr zimowy

1. Cele i zadania pediatrii. Podstawowe wiadomości z zakresu historii pediatrii, ogólne zasady organizacji pediatrycznej służby zdrowia. Wpływ środowiska na rozwój dziecka.
2. Badanie fizykalne i semiotyka ogólna.
3. Ocena stanu ogólnego. Budowa ciała.
4. Ocena stanu odżywienia. Badanie skóry.
5. Badanie fizykalne i semiotyka ogólna. Układ kostny i mięśniowy. Odrębności morfologiczne i czynnościowe.
6. Wady postawy.
7. Badanie fizykalne węzłów chłonnych, głowy, szyi.
8. Badanie fizykalne i semiotyka ogólna. Klatka piersiowa.
9. Określanie granic i osłuchiwanie płuc i serca.
10. Badanie fizykalne i semiotyka ogólna. Jama brzuszna. Narządy moczowo-płciowe. Układ nerwowy.
11. Okresy rozwojowe. Okres życia wewnątrzmacicznego. Czynniki wpływające na rozwój płodu.
12. Okres noworodkowy. Wcześnieactwo i inne zaburzenia rozwoju wewnątrzmacicznego.
13. Okresy rozwojowe. Okres niemowlęcy, małego dziecka, okres przedszkolny i szkolny.
14. Okres pokwitania. Ocena rozwoju dziecka. Wybrane zagadnienia z genetyki.

Semestr letni

1. Rozwój poszczególnych narządów /układów: krążenia, oddechowego nerwowego, trawiennego, gruczołów dokrewnych, odporności.
2. Rozwój fizyczny i umysłowy. Metody kontroli rozwoju fizycznego i psychicznego.
3. Wybrane zagadnienia profilaktyki schorzeń wieku dziecięcego. Wskazania i przeciwwskazania do szczepień.
4. Uodparnianie czynne i bierne.
5. Wybrane zagadnienia profilaktyki schorzeń wieku dziecięcego. Konflikt serologiczny.
6. Profilaktyka krzywicy i wad postawy
7. Higiena i pielęgnacja noworodków, niemowląt i dzieci
8. Zasady żywienia w poszczególnych grupach wiekowych.
9. Semiotyka
10. Stany zagrożenia życia w pediatrii
11. Badania laboratoryjne i ich znaczenie
12. Zakażenia szpitalne. Podstawowe zagadnienia dotyczące układu odpornościowego.
13. Zespół dziecka maltretowanego. Problem przemocy w rodzinie.
14. Uzależnienia w wieku rozwojowym.

Zajęcia praktyczne

Semestr zimowy

Semestr zimowy

1. Dokumentacja w pediatrii – historia choroby, karta gorączkowa. Charakterystyka oddziału niemowlęcego i ogólnopediatrycznego.
2. Ocena rozwoju. Pomiar obwodu głowy, klatki piersiowej, długości ciała. Skóra, tkanka podskórna, obwodowe węzły chłonne.
3. Ocena jamy ustnej i gardła. Semiotyka schorzeń jamy ustnej, Rozwój uzębienia. Badanie szyi i tarczycy.
4. Klatka piersiowa: wygląd, opukiwanie, osłuchowanie. Semiotyka najczęstszych zaburzeń oddechowych.
5. Fizjologiczne odrębności układu krążenia w wieku rozwojowym. Badanie układu krążenia; osłuchiwanie tonów serca i opukiwanie granic serca. Pomiar ciśnienia krwi i częstości akcji serca. Interpretacja wyników.

6. Jama brzuszna – badanie fizykalne, opukiwanie, osłuchiwanie, palpacja powierzchowna i głęboka. Ocena perystaltyki. Badanie zewnętrznych narządów płciowych.
7. Semiotyka schorzeń jamy brzusznej u dzieci: ból brzucha (objawy ostrego brzucha), wymioty, biegunka, zaparcie, wolny płyn w jamie otrzewnej, powiększenie narządów mięsnych. 8. Odrębności chorób nerek u dzieci. Badanie układu moczowego, interpretacja wyników.
9. Szkielet, najczęstsze schorzenia czaszki i klatki piersiowej. Ocena ciemiączek. Badanie w kierunku aktywnego i reaktywnego zapalenia stawów. Badanie stawów biodrowych.
10. Rozwój układu nerwowego i zaburzenia. Ocena napięcia mięśniowego. Odruchy i objawy oponowe.
11. Kryteria oceny stanu ogólnego dziecka. Ocena noworodka (skala Apgar), metody oceny stopnia dojrzałości. Noworodek donoszony – fizjologia.
12. Adaptacja noworodka do życia pozamacicznego. Badania przesiewowe, fizjologia noworodka.
13. Rozwój. Okresy rozwojowe: noworodek, niemowlę, dziecko małe i duże – krótka charakterystyka.
14. Standardowe badania laboratoryjne w pediatrii. Interpretacja najczęstszych zaburzeń krwinek, jonogramu, badań biochemicznych i badania ogólnego moczu.
15. Ocena wzrastania i rozwoju dziecka. Zaliczenie semestru.

Semestr letni

1. Samodzielne zbieranie wywiadu. Samodzielne badanie fizykalne i wstępne opracowanie pierwszych punktów status praesens.
2. Samodzielne badanie fizykalne i wstępne opracowanie kolejnych punktów status praesens.
3. Pomiar ciśnienia tętniczego krwi, pomiar częstości akcji serca, liczby oddechów. Posługiwanie się siatką centylową. Dokładna ocena anomalii rozwoju fizycznego w kolejnych etapach życia.
4. Żywnienie naturalne i sztuczne. Podstawowe różnice w składzie mleka kobiecego i krowiego. Przeciwwskazania do karmienia piersią.
5. Żywnienie niemowląt i dzieci starszych. Diety eliminacyjne. Zasady funkcjonowania kuchni mlecznej
6. Szczepienia ochronne. Kalendarz szczepień. Przeciwwskazania do szczepień. Powikłania poszczepienne. Dokumentacja szczepień w warunkach POZ i poradni specjalistycznej.
7. Zakażenia wewnątrzszpitalne. Podstawowe zasady ich zapobiegania
8. Zabiegi pielęgnacyjne niemowlęcia i małego dziecka. Kąpiel, toaleta, nawilżanie skóry, zapobieganie nadmiernemu przegrzaniu i ochłodzeniu ciała.
9. Zaliczenie zajęć w oparciu o wiadomości teoretyczne i samodzielny status praesens
10. Powtórka materiału. Testy teoretyczne i praktyczne.

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

Pediatric Physical Examination: An Illustrated Handbook .By Karen Duderstadt

Nelson Essentials of Pediatrics, With STUDENT CONSULT Online Access By Karen Marcadante, MD, Robert M. Kliegman, MD and Richard E. Behrman, MD

Nelson Textbook of Pediatrics, 19th Edition, By Robert M. Kliegman, MD, Bonita M.D. Stanton, MD, Joseph D. Geme, Nina Schor and Richard E. Behrman. MD

Additional literature and other materials (no more than 3 items)

1. Denis Gill, Niall O'Brien: A clinical trial in children. 2007.

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)

rzutnik multimedialny, komputer, sale chorych, centymetr, waga, wzrostomierz, siatki centylowe

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

**Znajomość anatomii i fizjologii na poziomie co najmniej dostatecznym,
przygotowanie do zajęć wg. planu z zaleconych podręczników**

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)

Obecność na 90% ćwiczeń, opanowanie wiedzy w stopniu zadowalającym

Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem,)
Bardzo dobra (5,0)	Nie dotyczy
Ponad dobra (4,5)	Nie dotyczy
Dobra (4,0)	Nie dotyczy
Dość dobra (3,5)	Nie dotyczy
Dostateczna (3,0)	Nie dotyczy

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

III Katedra i Klinika Pediatrii, Immunologii i Reumatologii Wieku Rozwojowego UM:
Sekretariat: Szczerbowicz Maria: maria.szczerbowicz@umed.wroc.pl
Tel. 71 37 27 463, 71 39 25 353
51-149 Wrocław, ul. Koszarowa 5,
Tel. i fax: +48 71 3925396 (7)

Koordinator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Dr n med. Aleksandra Lewandowicz-Uszyńska
III Katedra i Klinika Pediatrii, Immunologii i Reumatologii Wieku Rozwojowego UM:
51-149 Wrocław, ul. Koszarowa 5,
Tel. i fax: +48 71 3925396 (7)
aleksandra.lewandowicz-uszynska@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć.

III Katedra i Klinika Pediatrii, Immunologii i Reumatologii Wieku Rozwojowego:

51-149 Wrocław, ul. Koszarowa 5, Tel. 71 37 27 463, 71 39 25 495

Daiva Gorczyca, dr n.med., specjalista z pediatrii i reumatologii, medycyna, lekarz, CK., ED.

Hanna Milewicz, lekarz medycyna , specjalista z pediatrii, CK.ED.

Wioletta Setkowicz, lekarz medycyna, CK , ED

I Katedra i Klinika Pediatrii, Alergologii i Kardiologii:

ul. Chałubińskiego 2a, 50-368 Wrocław, Tel .: 71 770 30 91, Fax: 71 328 12 06

Paulina Góra, lekarz medycyna, CK , ED

Anna Jarosiewicz, lekarz medycyna, CK , ED

Joanna Połomska, lekarz medycyna, CK , ED

Hanna Sikorska- Szaflik, lekarz medycyna, CK , ED

II Katedra i Klinika Pediatrii, Gastroenterologii i Żywnienia: ul. M. Curie-Skłodowska 50/52, 50-369 Wrocław, Tel. : 71 770 30 45, Fax: 71 770 30 46

Tomasz Pytrus, dr n.med., specjalista pediatrii i gastroenterologii, medycyna, lekarz, CK, ED

Andrzej Stawarski, dr n. med. specjalista pediatra, medycyna, lekarz, CK, ED

Krzysztof Matusiewicz, dr n. med. specjalista pediatra, medycyna, lekarz, CK, ED

Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii Wieku Rozwojowego:

ul. T. Chałubińskiego 2a, Wrocław 50- 368, Tel. : 71 770 31 17, Fax: 71 328 06 82

Monika Seifert, dr n. med., specjalista pediatra, medycyna, lekarz, CK, ED

Joanna Chrzanowska, dr n. med. , medycyna, lekarz, CK, ED

Katedra i Klinika Nefrologii Pediatricznej:

ul. Borowska 213, 50-556 Wrocław, Tel. : 71 736 44 00, Fax: 71 736 44 09

Kinga Musiał, dr n. med., specjalista z pediatrii i nefrologii, medycyna, lekarz, CK, ED

Agnieszka Pukajło-Marczyk, specjalista z pediatrii, w trakcie specjalizacji z nefrologii dziecięcej, medycyna, lekarz, CK, ED

Katedra i Klinika Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej:

ul. Borowska 213 (wejście od ul. Weigla), 50-556 Wrocław, Tel. 71/733 27 00

Krzysztof Kałwak, prof. dr hab., specjalista z pediatrii, hematologii i onkologii, medycyna, lekarz, CK, ED

Tomasz Jarmoliński, dr n. med., specjalista z pediatrii i nefrologii, medycyna, lekarz, CK., ED

Małgorzata Salamonowicz, dr n. med., specjalista z pediatrii, hematologii i onkologii, medycyna, lekarz, CK, ED

Małgorzata Janeczko, lekarz medycyna, CK , ED

Jowita Frączkiewicz, lekarz medycyna, CK , ED

Data opracowania sylabusa

20.06.2017

Sylabus opracował

Lek. Gerard Pasternak

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
III KATEDRA I KLINIKA PEDIATRII,
IMMUNOLOGII I REUMATOLOGII
WIEKU ROZWOJOWEGO
adiunkt dydaktyczny
lek. Gerard Pasternak

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

Dr n.med. Aleksandra Lewandowicz-Uszyńska

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
III KATEDRA I KLINIKA PEDIATRII, IMMUNOLOGII
I REUMATOLOGII WIEKU ROZWOJOWEGO
p.o. kierownika

dr. n. med. Aleksandra Lewandowicz-Uszyńska

Podpis Dziekana właściwego wydziału

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY
Prodziekan ds. Studiów
w Języku Angielskim

prof. dr hab. Andrzej Hendrich

